

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresându-se
la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă,
P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București,
str. 13 Decembrie nr. 3.

23 August

moment de răscruce în istoria poporului român

Sărbătoarea națională a României ne oferă prilejul de a rememora evenimentele trecutului și totodată de a înmănușia într-un bilanț cuprinzător realizările prezentului, scrutând cu privire la perspectivele viitorului.

Din trecut, reținem faptele de eroism ale străbunilor, momentele esențiale ale luptei lor pentru păstrarea ființei neamului, apărarea gliei străbune, dezrobirea socială, unitate și independență națională.

Începând încă din perioada primelor migrații (secolele IV—VI d. Hr.) și pînă la 1877, poporul nostru a avut de făcut față unei permanente politici de expansiune și dominație străină. Victoria repurtată la 1877 a fost punctul de plecare spre împlinirea idealului pentru care am luptat de la începuturile existenței noastre ca popor: formarea la 1918 a statului român național unitar, cînd străvechile teritorii locuite de români pe tot parcursul istoriei: Moldova, Transilvania și Țara Românească și-au dat mîna pentru totdeauna.

Dar pînă la asigurarea deplină și totală a independenței și unității noastre statale a fost nevoie de noi eforturi și jertfe. În urma instaurării în țara noastră în 1940 a dictaturii militare fasciste, poporul nostru și-a văzut periclitată din nou libertatea și independența. Prezența trupelor germane pe teritoriul patriei noastre, apoi subordonarea economiei românești intereselor celui de al III-lea Reich, erau semne vizibile că noii stăpîni, mînați de interese de dominație și anexe, voiau să ne aplece iarăși în jug. Consecințele păgubitoare pentru noi n-au întîrziat să se arate. Astfel, a fost grav afectată integritatea teritorială a patriei noastre. Prin Diktatul de la Viena, în 30 august 1940 i s-a impus României să cedeze Ungariei horthyste partea de nord-est a Transilvaniei, cu o populație de 2,3 milioane locuitori, dintre care 1,4 milioane români. Apoi, în pofida sentimentelor potrivnice imperialismului german, pe care le nutrea poporul nostru, România a fost tîrîtă în război, timp de 4 ani, alături de Germania nazistă.

Dar, așa cum n-a putut fi îngenunchiat nici în trecut, tot astfel și acum, poporul român a opus o rezistență dîră celor care voiau suprimarea sa ca națiune. Mișcarea de rezistență antifascistă care a luat ființă încă odată cu instaurarea regimului militar-fascist și intrarea trupelor germane în România, a crescut mereu în intensitate. Ea a dus la insurecția națională din 23 august 1944, cînd a fost doborît regimul dictaturii fasciste antonesciene și a fost scoasă țara din războiul antisovietic, alăturînd-o coaliției antihitleriste.

Intrată în coaliția antifascistă, România a pus la dispoziția războiului întreaga sa economie și tot efectivul militar pe care l-a avut. După eliberarea completă a teritoriului patriei, armata noastră a participat, alături de armata sovietică, la eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei. Tributul de sînge pe care l-a plătit a fost aproape 170.000 de morți, răniți și dispăruți pe cîmpul de luptă.

După 23 august 1944, prin lupta hotărîtă a forțelor democratice, progresiste și revoluționare de la noi a început procesul de transformare radicală a societății românești. La 6 martie 1945, cu voința unanimă a poporului, a fost instaurat primul guvern democrat, condus de Dr. Petru Groza. În 30 decembrie 1947 a fost abolită monarhia și proclamată Republica. Instaurarea Republicii Populare Române a marcat trecerea la edificarea societății socialiste în România.

De-a lungul celor mai bine de trei decenii care au trecut de la eliberare, poporul român a par-

curs cea mai însemnată epocă din istoria sa. Prin munca înfrățită a tuturor fiilor ei, România s-a ridicat continuu pe noi trepte de civilizație și bunăstare. Ne situăm astăzi printre țările cu cel mai ridicat ritm de creștere economică. Producția industrială a României de pildă este astăzi de 45 de ori mai mare decît cea din 1948. S-a dezvoltat intens și s-a modernizat agricultura. Mecanizarea și chimizarea agriculturii au făcut să obținem în acești ani cele mai mari producții cerealiere din istoria țării. Construcția de locuințe a progresat în asemenea ritm încît astăzi jumătate din populația actuală a țării s-a mutat în locuințe noi. Dacă la data eliberării, un sfert din populația țării era analfabetă, astăzi, în România, s-a generalizat învățămîntul obligatoriu de 10 ani. S-au înregistrat succese deosebite în dezvoltarea științei, artei și culturii. S-a întărit și s-a omogenizat națiunea noastră socialistă. Toți cetățenii patriei noastre: români, maghiari, germani și de alte naționalități se bucură de egalitate deplină în drepturi. Este garantată și respectată libertatea de conștiință. Cultele religioase se bucură de dreptul de a se organiza și a funcționa în acord cu principiile lor de credință și morală.

Pe plan extern, politica pe care o promovează țara noastră se bucură de aprecieri unanime. România militează neobosit pentru instaurarea în lume a unei noi ordini economice și politice internaționale. Ea pornește de la necesitatea ca fiecare popor să se poată dezvolta în mod liber și suveran, în condiții de pace și colaborare, pe baza principiilor independenței și suveranității naționale, a deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, ale avantajului reciproc. Țara noastră dorește pacea și acționează cu fermitate pentru menținerea ei.

Redacția

(Continuare în pag. 2)

Credința noastră

68. Biserica Ortodoxă Română (VI)

În Moldova primele patru decenii ale secolului XIX au fost dominate de impunătoarea figură a mitropolitului cărturar Veniamin Costachi. El a înființat în 1803 un seminar la Mănăstirea Socola, apoi o școală pentru maicile de la Agapia. În 1805 a organizat o școală de cîntări bisericești cu un dascăl de psaltichie din Constantinopol. La îndemnul mitropolitului, unul din bursierii săi, Gheorghe Asachi, a predat între anii 1814—1818 un curs de inginerie în limba română. La 1824 a înființat la Trei Ierarhi o școală „începătoare”, apoi, tot prin strădaniile lui și în colaborare cu Gheorghe Asachi, a fost organizată o școală normală de doi ani și un gimnaziu de patru ani la 1828. Cu strădania amîndurora s-au deschis la Iași cursurile unei Academii la 1834. Acestea sînt numai o parte din rezultatele muncii de colaborare dintre mitropolitul Veniamin Costachi și Gheorghe Asachi, care au dus o luptă dîră pentru păstrarea și promovarea limbii române în școlile întemeiate. Mitropolitul Veniamin Costachi a organizat și înzestrat două tipografii: una la mitropolie și alta la Mănăstirea Neamț, în 1807. Aici s-au tipărit o serie de cărți cu cheltuiala și la îndemnul său. El a făcut numeroase traduceri; unele rămase în manuscris au văzut lumina tiparului mai tîrziu. Aceste tipăriri au adus o prețioasă contribuție la dezvoltarea teologiei noastre cît și la dezvoltarea limbii literare. În activitatea sa pastorală, a săvîrșit numeroase opere de binefacere, folosind în acest scop întreaga avere moștenită cît și veniturile realizate în timpul vieții. Vom aminti înființarea unui spital susținut cu banii proprii. A îndrumat preoții prin pastoralele trimise în di-

Uniți în cuget și simțiri

Constituirea statului național unitar român în 1918 nu a fost o creație accidentală sau externă, datorită unei conjuncturi create de alții, ci o realizare internă, urmărită de români de secole de-a rîndul. Această dorință și străduință și-a găsit în sec. al XIX-lea expresia în manifestările patriotice ca: „Să ne unim cu țara”, „Hora unirii”, „Deșteaptă-te române”, „Pe-al nostru steag e scris unire”, „Trei culori” și altele. Era manifestarea modernă a vechii realități exprimate în balada „Miorița” despre cei trei păstori: moldovean, vrîncean și ungurean, ale cărei origini coboară pînă în sec. al XIII-lea, în legătură cu transumanța „ardeleană” cu oile spre Moldova și prin Țara Românească pînă în Dobrogea.

De fapt ideea de „romanitate” de „romani-români”, legată de unitatea de origine, de limbă și de credință ortodoxă, alimenta conștiința autohtonilor de la Mare pînă în Crișana, de pe ambele versante ale Carpaților, că sînt de același leagăn și uniți spre același viitor. Aceasta o știau nu numai ei, dar se cunoștea și în afara granițelor.

Astfel papa Inocențiu III scria către țarul Ioaniță al româno-bulgarilor, pe la 1200—1202, că „poporul țării tale afirmă că descinde din sîngele romanilor” și aceasta se referea chiar la sec. al XI-lea, cînd s-a aflat chiar la Roma că: „valahii dunăreano-carpatici erau români”. Apoi Diploma cavalerilor ioaniți, din 2 iunie 1247, preciza că voievodatul lui Litovoi de pe valea Jiului oltenesc

stăpînea și Țara Hațegului și astfel se arăta că nu exista graniță între aceste două regiuni locuite de „valahi”.

Asemenea și voievozii din neamul Basarabilor, ai Țării Românești, stăpîneau în sec. al XIV-lea regiuni din Banatul Severinului, țara Amlășului și Făgărașului. Era vremea în care în epistola papii Clement VI, din 1345, se menționa faptul că „locuitorii autohtoni din Transilvania, Țara Românească și Sirmium (Banat) se numeau „olahi români”. De aceea arhiepiscopul Ioan de Sultanieh putea să menționeze în: Tratatul său de geografie, din 1404, că locuitorii regiunii de la Mare — Dunăre și pînă în Crișana, deci de pe ambele versante ale Carpaților „ei înșiși spun că sînt romani și o desprind din limba pe care o vorbesc ca și romani”. Era consecința vizitei sale în aceste regiuni. Această unitate de grai o confirmă și textul cirilo-românesc din Manuscrisul de la Ieud din Maramureș, datat cu leatul „6900” care corespunde cu 1392, fiind o cazanie de invitare a credincioșilor ortodocși români să participe la Sf. Cuminecătura.

Dacă „Unio trium nationum” — Unirea celor trei națiuni, din 1437, adică a nobililor maghiari, a secuilor și a sașilor, desconsidera populația majoritară românească a Transilvaniei, totuși contactul politic dintre Iancu de la Hunedoara, regenul și conducătorul Transilvaniei, cu voievozii din

(Continuare în pag. 3)

Biserica Ortodoxă Română

(Urmare din pag. 1)

ferite împrejurări. El a pus în 1833 temelia catedralei mitropolitane din Iași, terminată în 1887. În cei cincizeci de ani de arhiepiscopie mitropolitul Veniamin Costachi a făcut din viața Bisericii o epocă de mari înfăptuiri, prin care a contribuit la propășirea întregii țări.

La sfârșitul epocii fanariote, scaunul Mitropoliei Ungro-Vlahiei era ocupat de Dionisie Lupu, care s-a retras la 1821. A fost urmat de Grigorie Dascălul, care fusese tălmăcitor de cărți la Mănăstirea Neamț. A fost ierarh destoinic. A purtat o mare grijă preoților și a arătat școlilor o grijă deosebită. El a continuat cu aceeași râvnă activitatea de traducător și tipograf, tipărind numeroase cărți ca și contemporanul său din Moldova, a adus un aport deosebit în tălmăcirea cărților, a luptat împotriva amestecului clerului fanariot în problemele Bisericii Ortodoxe Române și a purtat o dragoste adâncă poporului al cărui păstor a fost. Dintre contemporanii lui Grigorie Dascălul cel mai însemnat a fost episcopul Chesarie al Buzăului. El s-a îngrijit de refacerea bisericilor și mănăstirilor, a înființat o școală de zugrăvi-icornari, iar în 1839—1840 a tipărit prima foaie bisericească în limba română: „Vestitorul Bisericesc“.

Nu putem trece cu vederea participarea preoților români la mișcările sociale ale poporului. Astfel în anul revoluționar 1848, preoțimea a îndemnat poporul la luptă. La Adunarea de pe Cîmpia Libertății au participat alături de păstorii lor și cei doi episcopi de la Sibiu și Blaj: Șaguna și Lemeni. Mulți preoți s-au înrolat în oastea lui Avram Iancu. Nu poate fi trecută cu vederea contribuția clerului la toate mărețele înfăptuiri din istoria poporului nostru. Astfel la războiul pentru Independență din 1877, întăritătorii Bisericii și slujitorii altarelor au contribuit prin colecte la ajutorarea familiilor și a celor plecați pe front. Transilvania subjugată de habsburgi nu s-a lăsat mai prejos, contribuind cu toate forțele la izbînda care a adus independența României. Preotul militant Nicolae Cristea din Sibiu rămîne alături de alți preoți transilvăneni un exemplu pentru generațiile viitoare.

În Transilvania, în ajunul revoluției din 1848, viața Bisericii Ortodoxe este dominată timp de aproape trei decenii de impunătoarea figură a mitropolitului cărturar și apărător al libertăților și drepturilor poporului român, Andrei Șaguna. El a organizat eparhia ridicînd-o la rangul de mitropolie în 1864. El este autorul Statutului Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania, numit Statutul șagunian, care stă și astăzi la baza legiurilor Bisericii Ortodoxe Române. A luptat pe toate căile și cu toate mijloacele pentru luminarea poporului român, înființînd numeroase școli. La sfârșitul arhiepiscopiei sale funcționau numai în Arhiepiscopia Sibiului aproape 800 de școli confesionale, dintre care mai bine de jumătate înființate de el. A tipărit numeroase manuale școlare. S-a îngrijit de aproape pentru buna funcționare a școlilor. A rînduit ca în fiecare parohie preoții și învățătorii să țină cursuri serale pentru țărani neșcolari de carte. A înființat în 1851 un gimnaziu la Brașov și altul la Brad în 1868. S-a îngrijit de elevii săraci și buni la învățătură. A acordat burse studenților merituosi, trimițîndu-i la studii peste hotare. A pus bazele școlilor pedagogice și teologice din Sibiu, cumpărînd case pentru șalile de cursuri și pentru internat. A scris și tipărit manuale didactice pentru studenții Institutului cît și pentru preoți. A tipărit Biblia cu ilustrații între anii 1854—1856. Toate acestea ieșeau de sub teacurile tipografiei întemeiate de el la Sibiu în anul 1850. A înființat ziarul Telegraful Român în 1853, care apare pînă azi în mod neînterupt, precum și calendarul de masă, Îndrumătorul bisericesc, care apare an de an din 1852.

A contribuit la înființarea Societății Astra, al cărui prim președinte a fost. Din fondurile acestei Societăți a împărțit numeroase ajutoare studenților, elevilor și meseriașilor săraci. A sprijinit pe păstorii săi în aspirațiile lor spre o viață mai bună. Și-a lăsat întreaga avere Mitropoliei, pentru a fi folosită în scopuri bisericești, școlare și filantropice. A murit în 1873, lăsînd în urma sa o prodigioasă activitate, cu bogate realizări pentru poporul român. A fost cel mai mare ierarh pe care l-a dat Biserica din Transilvania în tot trecutul ei. Om de cultură superioară, organizator neîntrecut, cu suflet mare, a reușit să cîrmuiască Biserica noastră și să ridice nivelul cultural și eco-

nomic al poporului său, alături de frații de peste munți. Astfel, în vremuri vitrege, acest om, despre care se spunea că are minte cît o jumătate de țară, s-a dăruit neamului românesc din Transilva-

nia, făcîndu-se tuturor toate. Viața lui luminează și acum ca o stea călăuzitoare pe firmamentul Bisericii Ortodoxe din Transilvania, lăsînd în urmă un zbuciumat dar și măreț trecut cu înfăptuiri nu mai puțin mărețe pentru epoca sa.

† N I C O L A E
Mitropolitul Ardealului

Simbolul credinței

III. Dumnezeu Creatorul și Pronietorul (a)

(Dumnezeu Tatăl atotștiutorul, făcătorul cerului și al pămîntului, al tuturor celor văzute și nevăzute; Dumnezeu Fiul, prin care toate s-au făcut; Dumnezeu Duhul Sfînt, Domnul de viață făcătorul. — Art. 1, 2 și 3 ale Simbolului Credinței).

Cuvîntul creație se ia în două înțelesuri: mai întîi, înțelesul de activitate creatoare și, al doilea, înțelesul de rezultat al activității creatoare a lui Dumnezeu, adică lumea, atît spirituală cît și materială. În cele ce urmează se va vorbi mai întîi despre creație ca acțiune creatoare a lui Dumnezeu, iar după aceea despre lume.

1. *Motivul și scopul creației.* — Dumnezeu fiind bunătatea și iubirea absolută nu voiește să rămîna închis în Sine și să aibă numai viață izolată, nemanifestată înafară, ci El voiește să-și reverse bunătățile și înafară de ființa Sa, asupra altora, — căci în aceasta stă esența bunătății — și astfel El hotărăște din veci crearea lumii, pentru ca să existe și alte ființe care să se bucure, potrivit treptei lor pe scara făpturilor, de iubirea Părintelui creșc. Totodată, atotștiutor și atotînțelept fiind, Dumnezeu conține (gîndește) din veșnicie cel mai bun plan de creare a lumii (Cunoscute sînt lui Dumnezeu din veci toate lucrurile Lui — F. Ap. 15, 18), plan pe care îl realizează apoi prin atotputernicie, „potrivit sfatului voinței Sale“ (Efes. 1, 11); „Tu, Doamne, ai zidit toate lucrurile și prin voința Ta sînt și s-au făcut“ (Apoc. 4, 11).

Astfel, creația își are explicația în bunătatea, înțelepciunea și voința atotputernică a lui Dumnezeu. Aceasta înseamnă că, la Dumnezeu, motivul creației este interior, El fiind Ființa desăvîrșită în Sine, fără să aibă vreo lipsă care s-ar împlini prin creație. Nu există și nu poate să existe nimic care să oblige sau să constrîngă pe Dumnezeu la acțiune creatoare; și dacă totuși Dumnezeu creează, El face lucrul acesta numai din bunătatea și voința Sa absolut liberă.

Ca și motivul creației, scopul acesteia se găsește tot la Dumnezeu și nu poate fi căutat înafară de El; iar dacă s-ar gîndi altfel, ar însemna că s-ar cugeta la existența unei ținte superioare lui Dumnezeu spre care El, neatingînd-o, ar năzui prin creație, ceea ce contrazice absolută perfecțiune dumnezeiască. Scopul creației stă în cea mai strînsă legătură cu motivul creației, constituind chiar o unitate în Dumnezeu. Căci, în intenție, scopul este cel dintîi, iar ultimul este el numai în executare (în executarea planului); scopul atrăgînd spre el — omeneste vorbind — ființa rațională care îl concepe, devine, prin aceasta chiar, motiv al lucrării care urmează să se îndrepte spre el. În Dumnezeu, motivul și scopul sînt fețe (aspecte) ale aceleiași realități, întrucît și într-unul și într-altul este aceeași nemărginită bunătate divină care se voiește revărsată înafară.

Dumnezeu, Absolutul viu fiind, nu are nevoie de nimic înafară de Sine, dar toată făptura are nevoie de El și este orientată spre El, scopul suprem. Dumnezeu creează pentru ca să se reflecteze înafară perfecțiunile Sale, în făpturile Sale și, prin aceasta, ele să fie fericite. *A arăta sau a vesti perfecțiunile dumnezeiești înseamnă a preamări (a lauda, a slăvi) pe Dumnezeu; iar împărtășirea făpturilor de perfecțiunile dumnezeiești constituie fericirea acestora, a făpturilor.*

Astfel, scopul creației lumii este preamărirea lui Dumnezeu și fericirea creaturilor. Preamărirea lui Dumnezeu este scopul suprem și ultim; fericirea creaturilor este scopul secundar, la care se ajunge prin cel primar. Căci pe măsură ce cineva preamărește pe Dumnezeu, adică întrucît cineva se deschide către Dumnezeu, lăsînd să se oglindească în el măririle dumnezeiești (bunătate, iubire, dreptate, sfințenie etc.) și se străduiește spre acestea prin toată viața lui, prin cuget, cuvînt și faptă, devenind tot mai bun și mai drept, într-o dată devine cineva cu adevărat fericit. Făptura exterioară materială vestește sau preamărește pe Dumnezeu prin chiar existența ei și prin ordinea înțeleaptă din

ea, „Cerurile spun mărirea lui Dumnezeu...“ (Ps. 18, 1); iar omul, conștient și liber fiind, laudă pe Dumnezeu întrucît vestește prin cuget, grai și purtare perfecțiunile Creatorului, întrucît cultivă darurile cu care l-a înzestrat Părintele creșc, în-trebuințîndu-le după voia Acestuia, și întrucît rămîne mereu deschis pentru primirea cu vrednicie a harului dumnezeiesc care îl ajută în strădania lui spre desăvîrșire, spre fericita comuniune cu Dumnezeu Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt.

Sfînta Scriptură vorbește în mai multe locuri despre scopul creației: „Toată făptura (suflarea) să laude numele Domnului, că El a zis și s-a făcut, El a poruncit și s-au zidit toate“ (Ps. 148, 5); „Pe toți care cheamă numele Meu, spre mărirea Mea i-am făcut și i-am creat“ (Isaia 43, 7). Scopul secundar al creației este arătat în toate acele locuri din care se vede grija părintească a lui Dumnezeu față de lume. Dumnezeu cel viu „nu s-a lăsat pe Sine nemărturisit, făcîndu-vă bine, dîndu-vă din cer ploi și timpuri roditoare, umplînd de hrană și de bucurie inimile voastre“ (F. Ap. 14, 17); „Dumnezeu dă tuturor viață și suflare și toate“ (F. Ap. 17, 25); „Toate către Tine, Doamne, așteaptă ca să le dai hrană la bună vreme“ (Ps. 103, 28); să ne punem nădejdea „în Dumnezeu cel viu, care ne dă toate din belșug, ca să ne bucurăm de ele“ (I Tim. 6, 17) și „ca să fim spre lauda slavei Sale“ (Efes. 1, 12).

Creația spre lauda sau preamărirea Creatorului nu este întru nimic semn de egoism din partea Părintelui creșc, cum poate să fie în cercul creaturilor, ci, dimpotrivă, este o dovadă a bunătății supreme a Aceluia care, avînd absolut totul în Sine pentru viața și fericirea Sa, se revarsă totuși și asupra altora, creîndu-i și îngrijindu-se de ei, ca să fie și aceștia fericiti.

Pr. prof. Isidor Todoran

Vetre de spiritualitate ortodoxă românească:

Mănăstirea Rîmeș

Mănăstirea Rîmeș din județul Alba este atestată documentar pentru prima dată în anul 1486, cînd se menționează zugrăvirea ei în timpul lui Matei Corvin.

După Nicolae Iorga, cuvîntul „Rîmeș“ vine de la eremiți, adică pustnici, călugări din popor care în trecut au viețuit singuratici pe aceste locuri de o sălbatecă frumusețe naturală.

Identitatea lor spirituală, de neam și limbă cu românii din Țara Românească și Moldova este dovedită de legăturile aproape permanente cu domnitorii și episcopii din cele două provincii românești de peste Carpați.

Astfel, din anul 1506, mănăstirea este luată sub ocrotirea lui Radu Vodă cel Mare, cu ocazia primirii de la rege Vladislav al II-lea a moșiei de la Stremț. Cu privire la vechimea acestui sfînt așezămînt, se menționează și intervenția reginei Izabela, văduva principelui transilvănean și rege al Ungariei, Ioan Zapolya, la 1557, amintind cu acest prilej de drepturile străvechi (ab antiquo) ale mănăstirii.

Mihai Viteazu a renovat Mănăstirea Rîmeș, în anul 1600, prin zugrăvii săi Petru Armeanul, Miha și Nicolae din Creta.

De asemenea, mitropolitul Teodosie al Ungro-vlahiei printre alte obiecte bisericești donează mănăstirii la anul 1692 și un antimis.

Dănuirea seculară a acestui străvechi locaș de închinare și slujire lui Dumnezeu și neamului românesc este confirmată și mai departe în timpul cruntelor lupte cu asupritorii imperiali de la Viena. În urma decretului împărătesei Maria Tereza,

(Continuare în pag. 4)

Egalitate în drepturi și libertate religioasă deplină

A apărut recent, în Editura Kriterion, lucrarea „Naționalitatea germană din România” semnată de Monica Barcan și Adalbert Millitz.

Un capitol special este dedicat cultelor religioase. „Credincioșii de naționalitate germană — se arată în lucrare — au organizațiile lor bisericești, folosesc limba germană în activitatea de cult, posedă instituții de învățămînt cu limba de predare germană pentru pregătirea personalului de cult, editează un periodic, cărți necesare cultului în limba germană, etc.” (p. 105). Apoi, în continuare, se arată că din punct de vedere confesional acești credincioși aparțin Bisericii Romano-Catolice și Bisericii Evanghelice de confesiune augsburgică. Foarte puțini sînt baptiști, creștini după Evanghelie, adventiști și pentecostali.

Biserica Evanghelică de confesiune augsburgică, care cuprinde numai credincioși de naționalitate germană, are în total 201 parohii, 254 locașuri de cult, 247 cimitire proprii, 176 de preoți, 104 organizați. Pregătirea preoților se face în cadrul secției de la Sibiu, cu limba de predare germană, a Institutului Teologic Protestant Unic din Cluj-Napoca. Tot la Sibiu se află și Școala de organizați. Preoții pentru comunitățile romano-catolice germane se pregătesc la Institutul Teologic Romano-Catolic din Alba Iulia, care satisface, de asemenea, necesarul de preoți pentru comunitățile romano-catolice maghiare.

În vederea acoperirii necesităților de cult, anual se tipăresc în țară, în limba germană, 25.000 de calendare de perete romano-catolice și 35.000 de exemplare din calendarul de perete evanghelic C. A. Au fost editate, de asemenea, în ultimul timp: micul catehism catolic (în 3.000 exemplare), liturghierul catolic pentru uzul credincioșilor (în 5.000 exemplare), catehismul luteran (în 25.000 exemplare), cartea de cîntece religioase evanghelice C. A. (în 4.000 exemplare). S-au importat apoi 3.000 de Biblii în limba germană pentru uzul preoților și credincioșilor evanghelici C. A. Pentru informarea credincioșilor asupra mersului vieții bisericești, Episcopia Evanghelică C. A. editează la Sibiu revista lunară Kirchliche Blätter, care apare în 2.000 de exemplare.

Monumentele religioase de artă aparținătoare comunităților catolice și protestante germane se bucură de aceeași grijă din partea statului ca și monumentele aparținînd celorlalte culte din România. Au fost reparate, cu fonduri alocate în cea mai mare parte de către stat, Biserica Neagră din Brașov, biserica evanghelică din Mediaș, biserica din Sebeș și cea din Valea Viilor, jud. Sibiu.

În spiritul libertății religioase de care se bucură, reprezentanții Bisericii Evanghelice C. A. participă ca delegați sau ca membri permanenți în conducere la unele foruri internaționale religioase cum ar fi: Consiliul Ecumenic al Bisericilor, Conferința Bisericilor Europene, Conferința Creștină pentru Pace și Federația Mondială Luterană. Astfel, episcopul Bisericii Evanghelice C. A., dr. Albert Klein este membru în Comitetul Central al Consiliului Ecumenic al Bisericilor precum și în Comisia de studii a Federației Mondiale Luterane. Vicarul Bisericii Evanghelice C. A., dr. Hermann Binder a desfășurat o activitate rodnică în cadrul Conferinței Creștine pentru Pace, încă de la începuturile acestei mișcări. Și profesorii de teologie au fost permanent incluși în delegațiile bisericești din țară care au participat la întruniri ecumenice internaționale. Unii au susținut conferințe la facultăți de teologie din străinătate.

Cultivînd strînse legături cu Bisericile surori din străinătate, Biserica Evanghelică C. A. din România a primit în ultima vreme vizita unor personalități bisericești de seamă. Astfel, au venit în vizită episcopul luteran finlandez Aimo Nikolainen; episcopul Olof Sundby, primatul Bisericii luterane din Suedia; episcopul luteran Karl Immer din landul Hessen (R. F. G.); președintele Federației Mondiale Luterane, Mikko Juva și secretarul pentru Europa al aceleiași organizații internaționale, Paul Hansen; primatul Bisericii Luterane din R. F. G. și președintele al Consiliului Bisericii Evanghelice din R. F. G., episcopul Helmuth Class.

Ca expresie a egalității în drepturi pe care o garantează statul pentru toți cetățenii indiferent de naționalitate, reprezentanți ai cultelor din rîndul populației germane sînt membri în Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste, iar episcopul dr. Albert Klein și monseniorul Francisc Josef Augustin, Ordinarius substituitus al Episcopiei Romano-Catolice din București, sînt deputați în Marea Adunare Națională.

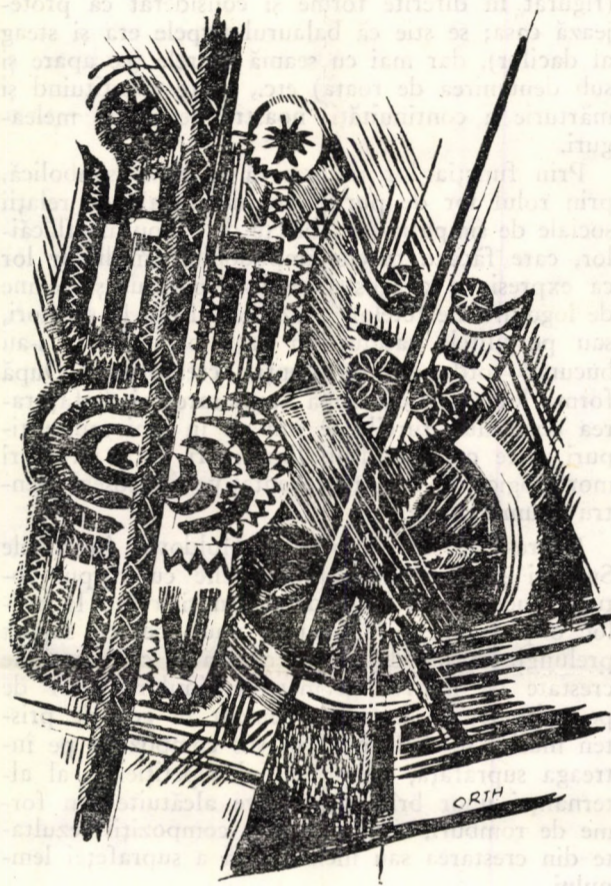
Ținînd cont de profilul publicației noastre, am înfățișat aici numai aspectele legate de libertatea religioasă de care se bucură credincioșii de națio-

nalitate germană din România. În cartea, a cărei apariție o semnalăm, sînt abordate însă pe larg și celelalte aspecte privind participarea lor activă la viața politică, culturală și economică a României. Concluzia finală care se desprinde este că nicicînd,

Din valorile tradiționale ale poporului român

Arta și mesajul furcilor de tors

Poate că nici un alt obiect nu sintetizează atît de bine ca furca de tors ideea că în operele de artă populară frumosul se îmbină permanent cu utilul și că munca generează arta, înobilînd-o. Nici un alt obiect nu este, apoi, atît de puternic legat de munca în comun, dacă ne gîndim la șezătorile din lungile nopți de iarnă, acolo unde se concentrează întreg folclorul, de la povești, la cîntece, proverbe și pînă la dans popular.

În mii de sate în România, cu toată abundența de țesături și pînzeturi de tot felul care umplu rafturile prăvăliilor, se toarce și se țese, tocmai pentru că e vorba de o deprindere adînc înrădăcinată și de dorința, astăzi tot mai conștientă, de

de la 1918 încoace, germanii din România n-au avut atîta libertate națională ca în zilele noastre. Ei își pot desfășura o viață națională deplină. Au ziarle și revistele lor proprii, teatrele și grupurile lor folclorice, cărțile și editurile, școlile și bisericele lor. Radioul și televiziunea au rezervat, de asemenea, emisiuni proprii, în limba maternă.

D. Abrudan

a cultiva frumosul, ca într-o întrecere a celor mai îndemnatice mîini.

Despre șezători s-au scris cărți întregi și se vor mai scrie, pentru că, prin ele, s-au transmis adevărate comori de înțelepciune ale specificului nostru național.

Există, chiar, în tradiția românească o „clacă de tors”, știut fiind că torsul începea pe la mijlocul lunii noiembrie, odată cu postul Crăciunului, urmînd a se termina la începutul postului mare al Paștilor. Clacă de tors se organiza de către țărânci în postul Crăciunului. „Spre deosebire de ele, preoteasa organiza clacă de tors după Bobotează; căci era obiceiul ca la umblatul preotului cu crucea („cu Iordanul”) femeile să-i dăruiască, între altele, și un fuior (de cînepă, în, lînă)”. (Traian Mîrza, Cîntecul ceremonial al clăcii de tors). Clacă de tors era însoțită întotdeauna de petrecere, desfășurată pe baza unui adevărat ceremonial, în care nu lipsea cîntecul clăcii, în numeroase variante, pentru diferite zone etnografice ale țării:

„Găzduță, găzduță!
Tortu ce l-am tors
Fie-ți de folos
Să nu-ți pară gros
Că-i de noapte tors;

Găzduță, găzduță,
I-an ieși pin-afară
Și te uită sus
Că luna s-o dus;
Și te uită-n cer
Că stelele pier.
Busuioc verdele
Și-ar dormi fetele”. (Traian Mîrza)

Despre furcile de tors românești ca unelte de lucru, ca obiecte de artă mai ales, dar și ca mesageri ai celor mai delicate și profunde sentimente — dragostea și prietenia — oricît de mult s-ar scrie și tot n-ar fi de ajuns, dacă ne gîndim la marea varietate de forme și la bogăția decorului, adevărate compoziții alcătuite după cele mai rafinate reguli ale artelor decorative.

Desigur că îndeletnicirea torsului și țesutului a avut o foarte largă răspîndire datorită unor ocupații de bază practicate intens (agricultura, creș-

(Continuare în pag. 4)

Uniți în cuget și simțiri

(Continuare din pag. 1)

Moldova și Țara Românească, între anii 1441—1456, înlesnea și contactul mai strîns popular, care va da mai tîrziu prezența „ungureanului” în Moldova și Țara Românească, precum și a „moldovanului” și „munteanului” în Transilvania. De aceea mitropolitul Teoctist al Moldovei putea oficializa „cirilica românească”, pe la 1453, ca să-i ferească pe românii ortodocși de „aluatul latinilor”, cum o relatează Dimitrie Cantemir în „Descrierea Moldovei”, mai ales că texte românești-cirilice erau deja în circulație bisericească, și oficializarea acestui scris cirilic-românesc dădea garanția că el reprezintă tradiționala Ortodoxie. Romanitatea valahilor o confirmă și istoricii bizantini contemporani, precum Ducas și G. Spfranzes. Această unitate mai era evidentă și din „dreptul românilor”, ca „ius valachicum”, ca „legea țării”.

Concluzia unității de neam, limbă și credință a autohtonilor de pe ambele versante ale Carpaților o afirmă și Anton Verantio în lucrarea sa: De Situ Transilvaniae, Moldaviae et Ttransalpine (Valachia), din 1540, precizînd că cele trei țări erau locuite de același neam românesc, de același popor și locuitorii se numeau romani. O confirmă și renumitul umanist transilvănean Nicolae Olahus, de origine română.

De aceea, unirea celor trei țări române de către Mihai Viteazul în 1600, pe plan istoric și politic, cu o „singură pecete”, era o consecință firească a acestei conștiințe reale de unitate românească de secole.

Unitatea aceasta o confirmă, în 1692, și patriarhul ecumenic Ciril Lucaris, care vizitase țările române, că „există legătură de sînge și de simțiri între românii din țara Transilvaniei și între locuitorii din țara Munteniei și Moldovei”. De aceea mitropolitul Varlaam al Moldovei adresa „Cartea românească de învățătură” — Cazania din 1643, către „toată seminția românească”. În acest sens glăsuia și mitropolitul Simeon Ștefan de la Alba Iulia în predoslovie la Noul Testament, publicat în 1648.

O altă dovadă o dădea transilvăneanul Bod Pétér (—1769) în lucrarea sa: Istoria scurtă a valahilor Transilvăneni, arătînd nu numai că românii constituie majoritatea locuitorilor principatului, dar că se disting și prin unitatea de limbă și de origine din toate provinciile locuite de ei.

Astfel conștiința de neam și limbă se transformă în mod firesc în conștiința națională, pe care o ilustra și cărturarul moldovean Dimitrie Cantemir în scrisul său. Această conștiință s-a afirmat apoi în sinteză în răsunătorul: „Supplex libellus Valachorum” — din 1791, adică Memoriu de cerere al valahilor, care era fără discuție cel mai important act politic al românilor din Transilvania, cuprinzînd revendicările unui popor întreg, conștient de drepturile sale, ca program de luptă și pentru generațiile următoare.

Și aceste generații următoare l-au și realizat în 1918.

Prof. M. Șesan

Mănăstirea Rîmeș

(Continuare din pag. 2)

din anul 1759, Episcopia Blajului alungă pe călugării ortodocși de aici, numind doi călugări uniți, dar credincioși nu îi primesc. În anul 1760 după multe intervenții, Maria Tereza este nevoită să numească pe Dionisie Novacovici ca episcop ortodox al Transilvaniei, fapt ce a dat curaj românilor ortodocși rîmeșeni să-și întărească stăpînirea asupra mănăstirii. În această perioadă critică, mitropolitul moldovean Gavriil Calimachi trimite Mănăstirii Rîmeș un antimis în locul celui distrus de „uniști”, în scopul de a ajuta și consolida această înverșunată rezistență națională-ortodoxă.

În anul 1762 Mănăstirea Rîmeș este grav avariata de tunurile generalului Bukow. După această distrugere, mănăstirea a fost restaurată de credincioși, dar iarăși este pustiită la 23 decembrie 1785, ca răzbunare, fiindcă rîmeșenii participaseră activ la revoluția lui Horia. Citim cu emoție în vechea cronică: „Aceasta aici am însemnat acest lucru cu jale adevărat cînd au stricat mînăstirile, cea de la Geoagiu și cea de la Rîmeș, la întia stricare a fost numărul anilor 1762, iar la a doua stricare, văleatul 1785. Scris-am eu Silvestru monahul” (Din „Mănăstirile Românești din Transilvania”, de Ștefan Metes).

Ca răspuns la cererea ortodocșilor din Rîmeș, Curtea din Viena aprobă abia în 1792 să se refacă mănăstirea, dar să rămînă numai ca biserică de mir iar chiliile să fie destinate pentru școală. Dar, deși desființată, credincioșii o considerau în continuare biserică mănăstirească, prețuind-o ca atare și numind-o „maică” a celor șapte biserici din Rîmeș. În tot acest timp de restriște, credincioșii și-au păstrat credința ortodoxă neatinsă, nelăsînd niciodată biserica și mănăstirea lor în seama altor confesiuni.

De asemenea Mănăstirea Rîmeș a jucat veacuri în șir și un deosebit rol cărturăresc. Încă din anul 1762, călugării țineau școală la care copiii învățau carte, cîntări bisericești și slujbe. În memoriul din 1821, către Curtea din Viena, locuitorii acestor meleaguri au scris: „Noi Rîmeșii și Ponorii de cîndu-s aceste două sate, noi acolo în mînăstire ne-am pomenit a avea școală și dascăl și prunci de învățat și dacă ni se ia aceia, noi rămînem fără învățatură ca dobitoacele”.

Cu privire la pictură, se cunosc patru straturi corespunzătoare cu diferite epoci. Prima fază a picturii este din anul 1486, așa cum am arătat la început. Al doilea strat de pictură aparține epocii lui Mihai Viteazul. În altar se găsește a treia fază de pictură, o pictură postbrîncovenească din anul 1741, iar în pronaos și naos se văd fragmente de pictură din ultima fază, din anul 1809.

Cele mai importante lucrări de renovare și de întreținere a mănăstirii s-au făcut în anii 1600; 1740—1762; 1809; 1930; 1931 cînd se termină zidurile de împrejmuire din piatră și se refacă turnul bisericii. Începînd din anul 1940 se construiesc două clădiri de piatră și un paraclis.

Prin hotărîrea Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române din 3 oct. 1955, Mănăstirea Rîmeș se transformă din mănăstire de călugări în mănăstire de maici. De la această dată începe o nouă perioadă de renaștere și înflorire a acestui sfîntit așezămînt. Astfel pe lîngă alte clădiri administrativ-gospodărești (arhondaric, bucătărie și trapeză, locuințe pentru personal) s-a construit o școală nouă pentru copiii din valea mănăstirii, o clădire pentru ateliere de coavare, s-a introdus lumina electrică, apă potabilă și canalizare. De asemenea s-a înființat un muzeu în cele patru camere din clădirea vechii stăreții.

Reorganizarea acestui străvechi așezămînt de credință ortodoxă și seculară afirmare românească pe aceste meleaguri s-a făcut cu binecuvîntarea Î. P. S. părinte Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, cu aprobarea Departamentului Cultelor și sub conducerea și îndrumarea spirituală și administrativă a adormitului în Domnul arhim. Dometie Manolache.

Din anul 1975 pînă în prezent, perioadă în care Mănăstirea Rîmeș a trecut sub directa oblăduire a sfintei Episcopii de Alba Iulia, la conducerea căreia se află P. S. Episcop Emilian Bîrdaș, care este primul episcop al acestei refăcute episcopii după 275 de ani, la Mănăstirea Rîmeș s-a continuat o intensă activitate gospodărească, construindu-se alte edificii între care și introducerea încălzirii centrale, stareț fiind neobosita maică Ierusalima Ghibu.

În felul acesta s-a reluat, continuat și intensificat activitatea obștei monahale pe plan spiritual, administrativ-gospodăresc și economic-social pe aceeași linie multiseculară de credință și conștiință românească.

Arta și mesajul furcilor de tors

(Urmare din pag. a 3-a)

terea vitelor și oieritul etc.), care au furnizat materia primă (lîna, cînepa, inul), din care se confecționau, în cadrul gospodăriei țărănești altădată, toate piesele de îmbrăcăminte.

Furca și fusul au inspirat atît pe creatorii anonimi ai folclorului, cît și pe poeți, iar mai nou pe artiștii plastici, creatori de frumuseți menite să facă mai plăcută viața oamenilor.

Furcile, datorită valorii lor documentar-istorice și artistice, au fost colecționate, îngrijite și expuse în muzee, ele prezentîndu-se într-o mare varietate de forme, începînd cu cele mai vechi și specifice la români, adică cele purtate la brîu și cu care femeile torc în mers, continuînd cu furcile cu scîndurică pentru șezut, ori cu furcile lungi cu scăunaș.

Deși de o mare varietate, furcile, prin funcționalitatea lor, prezintă o evidentă unitate morfologică, dar mai ales o unitate în ceea ce privește decorul, compus din motive străvechi: dintele de lup (atestat în țara noastră ca motiv tipic încă din comuna primitivă pe ceramica neolitică), șarpele (figurat în diferite forme și considerat că protejează casa; se știe că balaurul-șarpele era și steag al dacilor), dar mai cu seamă soarele (ce apare și sub denumirea de roată) etc., toate constituind și mărturie a continuității noastre pe aceste meleaguri.

Prin funcția lor decorativă și chiar simbolică, prin rolul lor de purtătoare de mesaje de relații sociale de simpatie (ca obiecte de cadou ale flăcăilor, care făceau furcile împodobite mîndrelor lor ca expresie a dragostei ce le-o purtau, și semne de logodire ale fetelor, prezentate fiind la șezători, sau pe ulițele satului, în fața oamenilor), s-au bucurat totdeauna de atenția creatorilor. După forma lor specifică, după amplasarea și desfășurarea decorului, furcile se împart în mai multe tipuri, care corespund în linii mari unor structuri morfologice și sînt reprezentative îndeosebi pentru anumite zone.

Interesante sînt, în nordul Moldovei, în zonele Sucevei și Cîmpulungului, furcile cu corpul rotund, lucrate din lemn de paltin și avînd la mijloc o proeminentă în forma unui inel cu suport prelungit în jos de formă conică și cu marginile crestate cu motive geometrice similare celor de pe pristen; de la acest element în gen de pristen masiv, se desfășoară în sus compoziția pe întreaga suprafață, pe principiul repetiției și al alternanței unor brîie decorative alcătuite din forme de romburi, cercuri și alte compoziții rezultate din crestarea sau incizia fină a suprafeței lemnului.

Tot în Bucovina apare un gen de furcă simplă, similar celui tipic pentru zona Făgărașului, așa zisa furcă cu „cornițe” încovoiate din lemn de brad cojit, care poate să fie de fapt unul din cele mai vechi tipuri de furcă.

În Vrancea întîlnim un tip de furcă asemănător celor din Bucovina, însă aici alături de cornițe apare și un decor, mai sobru, alcătuit din linii în zig-zag completate cu motivul dintelui de lup, aceste linii desfășurîndu-se de-a lungul celor șase suprafețe din care este formată partea superioară a furcii.

În Banaț, în anumite centre apare un tip de furcă asemănător cu cel cu inel specific Bucovinei și Vrancei, inelul prelungit conic fiind segmentat în lungime și mai bogat decorat. În același timp, în zona Gorjului și Doljului, pe lîngă furcile cu inel proeminent, care apar și aici, mai frecvente sînt furcile late cu coarne sculptate direct din lemnul de paltin, cu motivul de roată și de soare, lucrat prin crestare cu motive vechi și cu linii în zig-zag; uneori capetele coarnelor par a fi capete de cal puternic stilizate.

Deși furci cu coarne apar și în Țara Hațegului și în Valea Jiului, tipice pentru aceste zone ca și pentru Munții Apuseni sînt furcile late lucrate din paltin dar și din fag, furci cu marginile puternic sculptate și cu decor de rozete alternate cu suprafețe în romburi ce umplu suprafețele în întregime.

S-a spus, cu bun temei, că furcile din Mărginimea Sibiului și, în parte, cele de pe Valea Sebeșului (îndeosebi Poiana, Tilișca, Rășinari, Sadu etc.) reprezintă o culme a realizărilor artistice ale ge-

Acesta este foarte succint istoricul Mănăstirii Rîmeș, această vatră sacră de permanentă afirmare românească și credință ortodoxă, care a rămas neclintită peste veacuri în lupta cu forțele vrăjmașe antinaționale și antisociale, ca și stîncile semețe ce o străjuiesc.

C. P.

nului, fiind cunoscute prin cele mai variate și complexe forme ale tipului de furcă cu coarne, începînd cu cele cu coarnele simple din același lemn cu bățul și continuînd pînă la cele cu coarne late, denumite în acest caz cu „aripi”, decorate cu crestături migăloase sub forma unor dantelării în lemn.

Miniaturi în lemn, fusele și pristenele, ce redau un univers și o lume întreagă de sori, stele, linii în zig-zag, frunze de trifoi și alte motive, subordonate toate însă formei de roată și ideii de mișcare, sînt tot aștepta creații ale artei lemnului ce completează seria uneltelor de tors și de răsucit firul.

Fusele rotunde cu cerc, ori cele în patru fețe sculptate și cu pristen, ori cu „zurgălăi” din Maramureș, sau fusele mari de arnici din zona Pădurenilor, cu mai multe cercuri sculptate, ori „răsucile” pentru fire groase, formează — împreună cu furcile — un capitol în sine al artei miniaturale a lemnului, ce-și revendică un loc de cinste.

Înceind, trebuie să evidențiem ideea că, în fiecare gen sau categorie de obiecte de artă populară, așa cum e cazul și cu furcile, cu fusele și pristenele, regăsim, strîns legate de obiceiuri, ca într-un microcosmos plin de semnificații — specificul și noblețea talentului creator al poporului român.

C. Irimie — M. Necula

INFORMAȚII

● Duminică, 21 mai 1978, I. P. S. Teofil, Arhiepiscop al Arhiepiscopiei ortodoxe a Vadului, Feleacului și Clujului, a descins în mijlocul credincioșilor din parohia Ciceu Poieni și filia Dobricel. Încă de sîmbătă seara a fost oficiată vecernia în biserica parohială de la Ciceu Poieni, cu care prilej Înalt Prea Sfinția Sa a rostit un cuvînt de învățătură despre semnificația Tainei Sf. Botez. Duminică dimineața a avut loc sfințirea bisericii din filia Dobricel, care a fost înveșmintată de curînd în nou veșmînt pictural. Apoi a urmat Sf. Liturghie. La sfîrșit a predicat Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop Teofil.

● Duminică, 28 mai 1978, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a săvîrșit sfințirea bisericii din parohia Pata, prot. Cluj-Napoca. În predica rostită la Sf. Liturghie, Înalt Prea Sfinția Sa a vorbit credincioșilor despre biserică — locaș de închinăciune și despre datoria credincioșilor de a o cerceta cu vrednicie. În spiritul ecumenismului practic local, la sărbătoarea parohiei Pata a luat parte și pastorul reformat din localitate, Balon Iojeș, dimpreună cu primul consilier al parohiei.

● Duminică, 11 iunie 1978, un nou popas al I. P. S. Arhiepiscop Teofil, de această dată la parohia Archind, prot. Bistrița-Năsăud. În cuvîntul său de prezentare a parohiei, preotul locului arată că în perimetrul localității s-au făcut descoperiri arheologice însemnate.

Astfel, într-o însemnare care datează de la 1293 este pomenit numele unui localnic, românul Ion al lui Ion din Ercud. Un alt document de la 1332 vorbește despre preotul ortodox Iacob din Ercud, ceea ce dovedește că viața religioasă de aici are un fundament solid ancorat în timp și în tradiție. A predicat, în final, I. P. S. Arhiepiscop Teofil. Consemnăm și de această dată prezența la Sf. Liturghie a preotului romano-catolic din localitate, Simonffi Dezideriu.

● Duminică, 11 iunie 1978, P. S. Episcop-vicar Iustinian Maramureșeanul a săvîrșit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Căbeșu Someșan, prot. Dej. În predica rostită cu acel prilej, Prea Sfinția Sa a vorbit despre semnificația Duminicii a 7-a după Paști, cînd se prăznuiesc Sf. Părinți care au participat la Sinodul I Ecumenic de la Niceea.

● Duminică, 18 iunie 1978, la Praznicul Pogorîrii Duhului Sfînt, Prea Sfințitul Episcop-vicar Gherasim Hunedoreanul a săvîrșit, din încredințarea Prea Sfințitului Episcop Dr. Visarion Aștileanu, Sf. Liturghie arhierescă în biserica Adormirea Maicii Domnului din parohia Orăștie II. Cu acest prilej Prea Sfinția Sa a rostit un cuvînt de învățătură despre prezența și roadele Duhului Sfînt în Biserică.

● Parohia Căpîlna de Jos, prot. Aiud, a săvîrșit Duminică 11 iunie 1978 importantul eveniment al sfințirii bisericii, împodobită cu veșmînt nou pictural prin strădania preotului locului, părintele Teodor Aldea. P. S. Emilian al Alba Iuliei, care a oficiat la Căpîlna de Jos Sf. Liturghie arhierescă, l-a cinstit pe paroh cu rangul de iconom stavrofor. La sărbătoarea credincioșilor ortodocși a participat și parohul evanghelic din localitate, dl. Peter Schuster.

● Între 14—16 iunie a.c., P. S. Episcop Emilian a întreprins o vizită de lucru la bisericile monumente istorice din Eparhie. Cu acest prilej s-au dat îndrumări asupra păstrării acestor prețioase mărturii ale permanenței și continuității poporului nostru pe aceste meleaguri.

● În ziua de 24 iunie, P. S. Episcop Emilian a pus în mijlocul credincioșilor din Tușnad-Băi, prot. Miercurea Ciuc, săvîrșind slujba vecerniei, cu care prilej a rostit un cuvînt de învățătură, subliniind legătura noastră neîntrepută cu înaintașii prin tradițiile scumpe poporului nostru, pe care se cuvine să le păstrăm cu sfințenie. A doua zi, 25 iunie, P. S. Episcop Emilian a săvîrșit Sf. Liturghie și a predicat în parohia Imper, prot. Miercurea Ciuc.

● Sîmbătă, 1 iulie a.c., P. S. Episcop Emilian, a săvîrșit slujba vecerniei la biserica din satul Nădașa, prot. Reghin, iar a doua zi a slujit Sf. Liturghie arhierescă în parohia Teleac. Cu acest prilej, Prea Sfințitul Emilian a vorbit despre vechimea creștinismului pe pămîntul românesc și rolul Ortodoxiei în păstrarea unității de neam și de credință.